

Document	Archeologische Quicksan, versie 2
Plangebied	Gouwe 8, Hoogwoud, gemeente Opmeer
Adviesnummer	17038
Opsteller(s)	F.C. Schinning (archeoloog) & S. Gerritsen (senior archeoloog)
Datum	18-07-2017

Advies	Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring uitgraven bouwput + graven watercompensatie (kosteloos)
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de aanvrager, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. F. Schinning (f.schinning@hoorn.nl)

Archeologische Quicksan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Opmeer is op aanvraag van Rho Adviseurs B.V. (contactpersoon H. van der Mei) gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de uitbreiding van het bouwvlak, de nieuwbouw van een schuurruimte en watercompensatie aan Gouwe 8 in Hoogwoud, gemeente Opmeer (afb. 1).

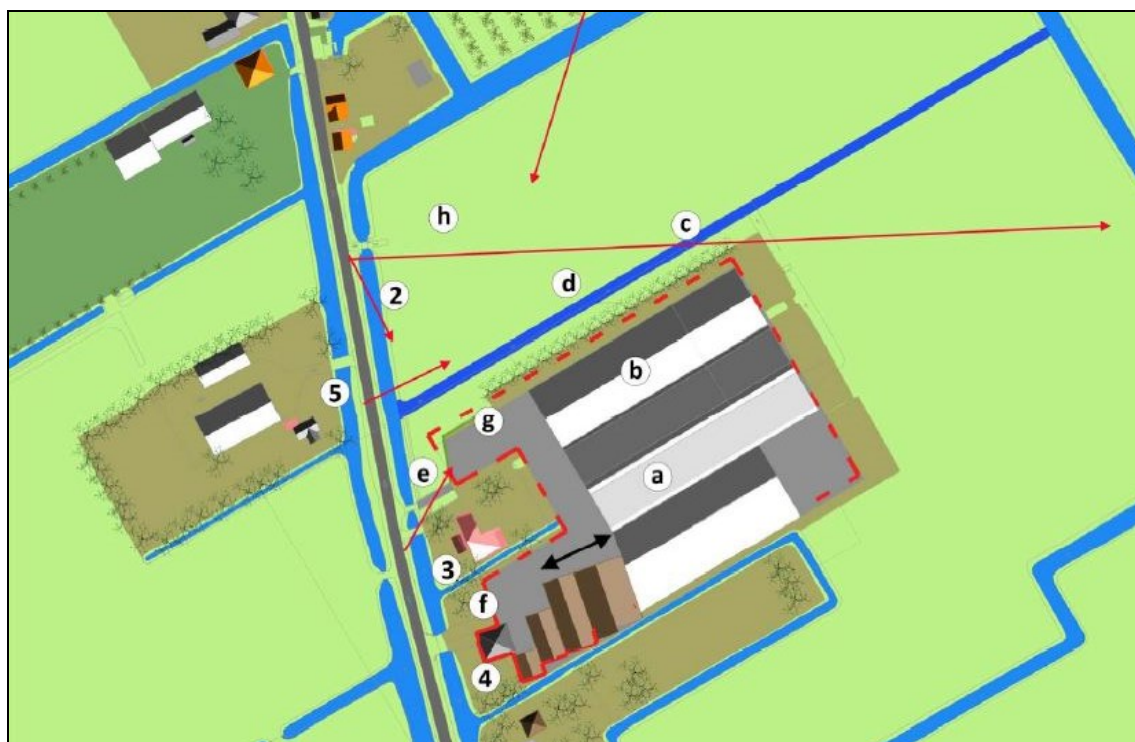
Het perceel aan Gouwe 8 is in eigendom van het bedrijf Langedijk Lelies B.V. Het ligt in de planning om de bedrijfsbebouwing uit te breiden in noordelijke richting naar het naastgelegen en recent aangekochte perceel, Gouwe 10 (afb. 2, b). Op het te bebouwen deel van dit perceel zijn sloten aanwezig, geen bebouwing. De uitbreiding zal aansluiten op de bestaande bedrijfsbebouwing op Gouwe 8.

De nieuw te bouwen schuurruimte krijgt een omvang van circa 9.400 m² en wordt gefundeerd op staal. Er komt geen heiwerk aan te pas – de vloer zal vast komen te zitten aan de ringbalk. Het geheel kan hierdoor enigszins zakken. Deze wijze van funderen is ook toegepast bij de al bestaande schuur, waar de verzakking meevalt. De betonvloer komt op een diepte van circa 40 cm, de funderingsbalk (randfundering) komt dieper.

Tevens vindt er watercompensatie plaats, aangezien de sloot binnen het plangebied zal worden gedempt. Ten noorden het plangebied zal de bestaande sloot verder worden doorgetrokken (afb. 2, d).

Afbeelding 1. De locatie van het plangebied Gouwe 8 (zwarte stippellijn) op een luchtfoto.

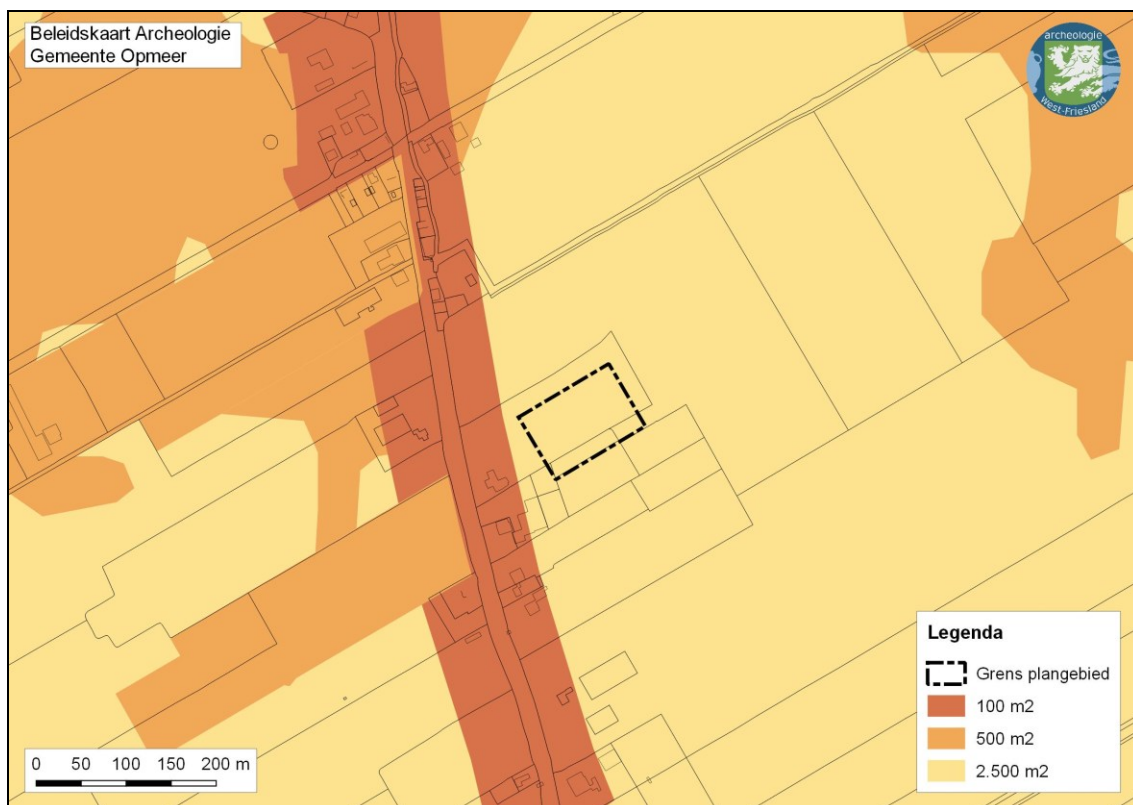

Afbeelding 2. De geplande ontwikkeling aan Gouwe 8. Nieuwe situatie: a) uitbreiding schuren 1^e fase, b) uitbreiding schuren 2^e fase, c) landschappelijke inpassing met elzensingel, breedte vier meter, d) waterberging nieuwe sloot, e) tweede toegang tot het bedrijf, f) hagen langs parkeerplaatsen en langs grote oppervlakten verharding en voor de tijdelijke units voor huisvesting, g) bouwblok 2 hectare, diepte 200 meter vanaf voorgevel bedrijfswoning, tot achterzijde bebouwing, h) doorzichten. Bron: Rho Adviseurs 2017.

2. Bestemmingsplan Landelijk Gebied en Beleidskaart Archeologie

In 2010 is door de gemeenteraad van Opmeer de Erfgoedverordening en de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart vastgesteld (afb. 3). Deze archeologische kaart is in 2008 vervaardigd door de Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland. De beleidsadvieskaart is in 2012 op details gewijzigd ten behoeve van het bestemmingsplan Landelijk Gebied. Dit betrof de begrenzing van Rijks- en Provinciaal Monumenten, en het vrijgeven van reeds opgegraven terreinen.

Het plangebied ligt binnen het bestemmingsplan Landelijk Gebied (2014) en heeft de bestemming Agrarisch met waarden – Openheid. Dit borgt het waardevolle cultuurlandschap. Daarnaast is een dubbelbestemming Waarde-Archeologie opgenomen om behoud en bescherming van aanwezige of te verwachten archeologische waarden te bewerkstelligen. De vrijstellingsgrenzen voor bouwen of andere grondwerkzaamheden zijn 2.500 m² en 0,4 m. Deze grens wordt overschreden.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied Gouwe 8 (zwarte stippellijn) op de Beleidskaart Archeologie van de gemeente Opmeer.

3. Cultuurhistorische achtergrond

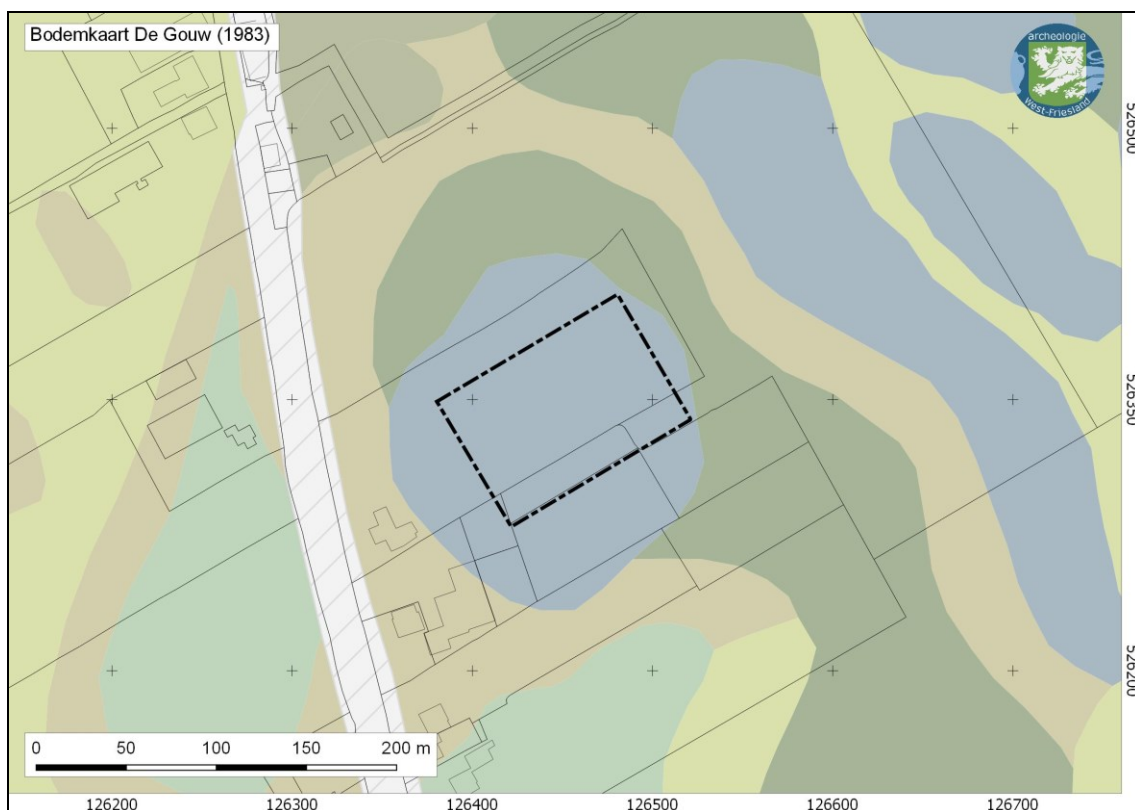
De middeleeuwse ontginningen van het gebied van Hoogwoud en Opmeer zijn vermoedelijk begonnen bij de Hornsloot ten westen van Twisk, en daarvandaan steeds naar het westen verlengd. De waterscheiding lag bij de Langereis, waar later de huidige watergang is gegraven als afwatering van het gebied ten zuiden van het grondgebied van de gemeente Opmeer.

De Gouwe is een laatmiddeleeuwse lineaire nederzetting van zeer hoge historisch-geografische waarde (CHW-code WFR393G). De Gouwe is een binnenwaterkerende dijk van hoge historisch geografische waarde (WFR187G). De samenhang met de weg en de regelmatige strokenverkaveling is nog goed zichtbaar. Strokenverkavelingen met een regelmaat als deze zijn zeer kenmerkend voor delen van West-Friesland.

Aan de Gouwe en in de nabije omgeving van het plangebied is nog nauwelijks archeologisch onderzoek gedaan. Waarschijnlijk dateert de eerste bewoning aan de Gouwe uit de 12de eeuw. Het plangebied ligt achter het historisch lint van de Gouwe. Op geen van de historische kaarten is binnen het plangebied bewoning zichtbaar. Er geldt een lage verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd.

4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Op de bodemkaart van De Gouw¹ is te zien dat in het plangebied tochteerdgronden voorkomen (afb. 4, blauw). Voor dit type ondergrond geldt een lage verwachting voor alle perioden.

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied Gouwe 8 (zwarte stippellijn) op de bodemkaart De Gouw. Het grijze vlak betreft de tochteerdgronden en het beige vlak de leek- en woudeerdgronden.

In 2005 is voor West-Friesland Midden een archeologische verwachtingskaart vervaardigd.² Met behulp van de bodemkaart, de verspreiding van archeologische vindplaatsen en het AHN is gekeken of er een relatie is. De uiteindelijke verwachtingskaart van West-Friesland Midden bestaat uit een samenvoeging van drie verwachtingsmodellen (Neolithicum, Bronstijd en Middeleeuwen).

De verwachtingskaart is niet gebruikt in de archeologische beleidskaart van de gemeente Opmeer. Op basis van de gestapelde verwachtingskaart van West-Friesland Midden bevindt het plangebied zich in een zone met een lage verwachting voor alle perioden. Deze archeologische verwachting is niet in het veld getoetst.

¹ Bodemkaart de Gouw schaal 1:10.000: Mulder et.al. 1983.

² Molenaar & De Boer 2005.

Zeer nabij het plangebied liggen twee terreinen van archeologische waarde³:

- Perceel Gouwe 3 (toponiem Gouwe/Ruimzicht, monumentnummer 1824). Op dit terrein zijn vondsten uit de Bronstijd waargenomen. Verwacht wordt dat zich op dit terrein archeologische sporen bevinden.
- Het perceel op de hoek van de Gouwe en Oosterboekelweg (toponiem Oosterboekelweg/Halfweg, monumentnummer 1823). Op dit terrein zijn vondsten aangetroffen uit het Laat Neolithicum (bestaande uit o.a. bot, handgevormd aardewerk en vuursteen) en worden sporen uit deze periode verwacht.

Op circa 800 meter ten oosten van het plangebied is een stenen hamerbijl aangetroffen, die gedateerd wordt tot het Late Neolithicum.

5. Conclusie

Het ligt in de planning om het bouwvlak op het perceel Gouwe 8 uit te breiden en aan de noordkant een nieuwe schuurruimte te bouwen met een omvang van circa 9.400 m². Voor de fundering van de bebouwing wordt waarschijnlijk niet dieper dan 40 cm beneden maaiveld gegraven. Het plangebied overschrijdt de vrijstellingsgrens van 2.500 m², die geldt volgens de Beleidskaart Archeologie van de gemeente Opmeer.

Op basis van de bodemkaart, het verwachtingsmodel uit 2005 en waarnemingen in de nabije omgeving van het plangebied geldt voor het plangebied een lage tot middelhoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd en een lage verwachting voor vindplaatsen uit het Neolithicum, de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

6. Advies

Gezien de locatie van de nieuwbouw en de geplande funderingsmethodiek, is indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren. Mogelijk komen bij het uitgraven van de bouwput sporen en vondsten tevoorschijn. Tijdens het monitoren kunnen deze gefotografeerd en opgeborgen worden.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (F. Schinning: f.schinning@hoorn.nl). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

³ Klooster, van Zijverden & Visser-Poldervaart 2008.

7. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Gemeente Opmeer, 2012. Beleidskaart Archeologie (vastgesteld door de gemeenteraad in 2012).

Gemeente Opmeer, 2014. Bestemmingsplan Landelijk gebied Opmeer 2014. NL.IMRO.0432.BPLG-VA02.

Klooster, B., W. van Zijverden & M. Visser-Poldervaart, 2008. Beleidsnota Archeologie. Gemeente Opmeer 2009. *SCENH-rapport* 141. Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Haarlem.

Manning, R.A.G.F.M. & P.G. van der Gaauw, 1987. De Gouw: een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. *RAAP-rapport* 10. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Molenaar, S. & G.H. de Boer, 2005. West-Friesland Midden, provincie Noord-Holland: een archeologische verwachtingskaart. *RAAP-rapport* 1152. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Mulder, J.R., J. van Berkum & F.G.M. van Pruissen, 1983. Ruilverkaveling De Gouw: bodemgesteldheid en bodemgeschiktheid. *Stiboka-rapport* 1597. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Rho Adviseurs, 2017. *Hoogwoud De Gouwe 8. Beeldkwaliteitsplan*. Code 20151279. Rho Adviseurs B.V., Leeuwarden.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

18-07-2019